

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESOU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Carol Nesselrode.— *Despre legea tutelară Transilvăneană Jurisprudența Română.*— *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția II.*— Vânzare.— Pact de răscumpărare.— Excepție.— Rezoluția vânzării.
(S. Mamut cu Manea A. Hagi Veli).
Curtea de Apel Iași, secția I.— Apel.— Acțiune în revendicare.— Dacă poate fi susținută în a doua instanță ca acțiune în partaj.
(Tasia și Ion Costin zis Dumitriu cu Natalia Tătăruși)
Tribunalul Ilfov, secția IV.— Sugestiune și Captațiune.— Dacă și când pot produce anularea unui testament.
(Maria Locusteanu cu Elena D. Cuștaru).
Recenzii.— *Procedura accelerată, de Em. Dan.*

DESPRE LEGEA TUTELARĂ TRANSILVĂNEANĂ

Art. 307 punctul 2 din legea pentru unificarea dispozițiilor din legea de organizare judecătorească (publicată în *Monitorul Oficial*, No. 84 din 13 Aprilie 1925) desființează cu data de 1 Ianuarie 1926 funcționarea sedriilor orfanale din circumscripțiile Curților de apel din Brașov, Cluj, Oradea Mare, Timișoara și Târgu-Mureș. Atribuțiunile sedriilor orfanale vor aparține judecătorilor delegați cu tutele sau secțiilor speciale a tribunalelor respective ca autoritate tutelară.

Dacă examinăm dispozițiunile art. 307—313 din legea menționată (L. U.), trebuie să recunoaștem că prin ea s'a făcut un pas hotărât și bun nu numai în interesul unificării legislațiunei ci și în interesul orfanilor și a celor puși sub curatelă, căci legea XX din anul 1877 cu toate că avea multe dispozițiuni bune, în organizația ei nu putea să apere în mod suficient agendele cari au căzut în competența sedriilor orfanale.

Lipsurile simțite au îndemnat pe cei competenți ca să ceară încă în anul 1913 ca sedriile orfanale să fie scoase din cadrele autorităților administrative, căci cercul lor de activitate în cele mai multe cauze este o funcție de judecător.

Văzând necesitățile de azi cari intru toate au întârit pe cei în drept ca să propună ca sedriile orfanale să fie organizate într'o autoritate de sine stătătoare (judecătoria de tutele) în grad egal cu tribunalele și sub supravegherea Ministerului de Jus-

tiție, ori să fie încadrați la tribunale ca o secție specială.

Considerând că în prezent situația financiară a țării nu admite creierea unei noi instituțiuni, pentru aceasta trebuie să fim mulțumiți cu rezolvarea a doua, cu atât mai vărtos deoarece autoritatea tutelară revine din nou tribunalelor de unde a fost luată în 1872.

În teritoriul amintit mai sus, până la unificarea legislațiunii civile în materie de tutelă și curatelă, rămân în vigoare legile din Transilvania a căror atribuțiune se va exercita de judecătorul delegat cu tutele sau secții speciale a tribunalului respectiv.

În chestiunile de tutelă și curatelă, rămâne și pe mai departe ca bază legea XX. din anul 1877 (L. T.) prin articolele ei rămase încă în vigoare.

Din esența acestei legi vedem că chemarea principală a autorității tutelare este de a apăra și a promova interesele intelectuale, morale și materiale ale celor puși sub tutelă și curatelă. Tot odată s'a pus îndatorința lor a supraveghia în special ca minorii să fie deprinși la un studiu diligent și la o muncă stăruitoare, iar în caz de necesitate să fie constrânși la aceasta. Iar în fine ca rezultat al acestora minorii să devie cetățeni religioși, morali și utili pentru patrie.

În acest scop, ca organe de executare, stau la dispoziția autorităților tutelare: notarul comunal sau cercual, tutorul comunal sau cercual, primăriile și pretorii. (art. 169—173 și 184 din L. T.)

Comunele, în cauzele tutelare, sunt puse sub autoritatea și supravegherea judecătoriei respective, schimbând competența pretorilor cari au exercitat acest drept conf. art. 175 din L. T.

Cu toate că după cele de mai sus s'ar părea că autoritățile tutelare îndeplinesc o funcție pur administrativă, trebuie să luăm în considerare că în chestiunile ivite cu așezarea, susținerea și creșterea orfanilor, cu alegerea carierei minorilor, cu așezarea în asilele de stat a orfanilor părăsiți și decăzuți moralmente, cu administrarea averii orfanilor precum și cu augmentarea valorii acelor averi, atât mobile

cât și imobile, cu controlarea socotelilor despre venitele averilor ce formează proprietatea orfanilor, precum și cu aplanarea discuțiilor și controverselor ivite în jurul acelor socoteli, cu deciderea în cazul plăților ce interesează pe orfani, cu deciderea asupra religiei și căsătoriei minorilor când se ivește cazul, cu declararea ca major, sau punere sub curatelă, cu pronunțarea asupra actelor de adoptare, cu suspendarea puterii părintești, pierderea acelei puteri precum și îngrădirea aceleia, cu absolvirea de sub chemarea de tutor sau curator, cu aprobarea contractelor de vânzare-cumpărare, cu controlarea inventarelor luate în materie de succesiuni, cu revizuirea învoielilor făcute la desbaterea lăsamântului, cu revizuirea învoielilor cari privesc pe orfani de orice natură ar fi acelea, cu valorizarea sumelor rezultate din licitație, cu examinarea testamentului privitor la corectitatea și cuprinsul lui, cu lichidarea anumitor sume cerute din banii orfanali, cu admiterea orfanilor la emigrare, etc. etc., urmează să decidă autoritatea tutelară nu numai în calitate de judecător, ci și ca un for supraveghetor administrativ, ținând cont totdeauna de împrejurările concrete, după cea mai bună convingere și în modul cel mai conștiincios.

În urma acestora, putem stabili că natura cauzelor tutelare diferă în parte atât de cauzele pur juridice, cât și de cele administrative.

Văzând că agendele specificate sunt amestecate, din care motiv a fost necesară contopirea lor într'un cadru potrivit chestiunilor mai importante juridice, astfel că întreaga instituție (sedria orfanală) a fost așezată la tribunalele respective ca o secție specială.

Acest sistem este introdus în parte și în Franța, Austria și Prusia.

Am făcut specificarea de mai sus cu scopul de a arăta în general interesele orfanilor și a țării, iar în cele ce urmează vom coordona dispozițiunile scurte și precize ale art. 307—313 din L. U. cu spiritul legii XX. din anul 1877 și cu celelalte legi cari în întregime au o distincție salutară în apărarea chestiunilor orfanilor și celor puși sub curatelă.

Art. 7 și art. 307 din L. U. a creiat la Tribunalele secțiuni speciale, cari însă vor împlini o radicală și adevărată chemare numai atunci dacă s'ar trimite în cadrele acestor secțiuni toate cauzele cari sunt în strânsă legătură cu viața familiară, și în care ori direct, ori indirect, sunt interesate persoanele lovite de incapacitate.

În atribuțiunea secțiunilor speciale ar urma să intre rezolvirea următoarelor chestiuni:

A) Prin judecătorul unic:

1. Cauzele tutelare și dotale: evidența, aprobarea actelor, socotelile, supravegherea, emanciparea, administrarea și fructificarea banilor, etc.

2. Cauzele de căsătorie și divorțul.
3. Prelungirea și încetarea prelungirii minorității.
4. Punerea sub curatelă și încetarea ei.
5. Cauzele de atac a încetării exercițiului puterii părintești.
6. Cauzele ref. la nerecunoașterea sau tăgăduirea paternității.
7. Legitimarea copilului.
8. Cauzele ref. la atacarea legițimității copiilor.
9. Cauzele de adoptare.
10. Cauzele de întreținere de copii, și de femei.
11. Cauzele de protecția copiilor (declararea de părăsit).

12. Cauzele penale ale infractorilor minori.

B. În completul compus de 2 judecători:

1. Cereri pentru împrumuturi din caseria tutelară
2. Apeluri contra hotărârilor judecătorilor de ocoale priv. la dispoz. provizorie în cauzele de întreținere de copii și de femei (art. 675 pr. civ.).

Prin această repartizare, deoparte ar fi descărcate celelalte secțiuni, iar de altă parte s-ar simplifica și s-ar accelera rezolvarea unor cauze, cari după procedura veche din Transilvania au fost rezolvate în parte de tribunale, în parte de sedriile orfanale.

Așa dar ar înceta procedura dublă în cauzele de divorț privitor la așezarea și ținerea copiilor (art. 96 din legea XXXI din 1894), în cauzele prelungirii și încetării prelungirii minorității (art. 709, 713 și 717 Pr. civ.), în cauzele punerii sub curatelă și încetarea ei (art. 28 și 31 din XX. 1877 și art. 7 din VI. 1885), în cauzele de atac a încetării exercițiului puterii părintești (art. 730, 731 Pr. civ. și art. 22 din XX 1877), în cauzele infractorilor minori (art. 12 din VII, 1913).

Dacă luăm în considerare timpul care a fost necesar în trecut pentru studiarea, predarea ori rezolvarea de către forurile competente (sedria orfanală și tribunal), atunci putem să constatăm cu bucurie că aceiași cauză se va studia, se va preda ori se va rezolva de o singură autoritate, făcându-se o economie de timp și energie în folosul obștesc cu atât mai vădit cu cât forul de apel și de recurs n-a suferit nici o schimbare în asemenea cauze.

Dacă voim însă ca în realitate să ajungem la rezultatele contemplate, atunci să nu trecem nesimțitor pe lângă lipsurile cari trebuiesc întregite, și cari în urma unor schimbări și modificări vor deveni folositoare pentru opera de unificare legislativă.

Observațiunile noastre sunt următoarele:

I

În sensul legii XX. anul 1877, autoritatea tutelară se exercita prin:

a) Sedriile orfanale județene ori urbane, iar cu

data de 1 Ianuarie 1926 se va exercita de secția specială a tribunalului respectiv, și prin :

b) Consiliile familiare cari au o sferă parțială de drept în exercitarea autorității tutelare. (art. 161 din L. T.).

Față de acestea, să luăm în considerare art. 307—313 din L. U. în sensul căreia :

1. S-a desființat atribuțiile Ministerului de Interne pe care le-a avut în baza art. 152, 158, 159, 164, 165, 168, 298, 300 din legea XX. 1877.

2. Nu este nici-o dispoziție ca apelurile contra hotărârilor date de consiliile familiare (art. 164 L. T.) de care for să fie rezolvate, iar în privința raportului anual amintit în art. 168 din L. T. nu există dispoziție precisă cui să fie înaintat.

3. Cine să dispună asupra fondului de rezervă ? și dobânzile acestuia ? (art. 298 din L. T.).

4. Unde să fie înaintat bilanțul anual făcut asupra socotelilor casieriei tutelare ?

În ce privește atribuțiile Ministerului de Interne cari au fost în întregime desființate, reese că conf. art. 310 al. 2 din L. U. s-a dispus numai despre înlocuirea dispozițiunii privitoare la aprobarea constituției consiliului de familie.

Văzând că celelalte atribuțiuni în natura lor au o deosebită importanță, drept aceia se concludă că atribuțiile cari au fost ale Ministerului de Interne să treacă în competența Ministerului de Justiție.

Considerând că s-a aprobat dispoz. art. 174 din L. T. prin care unele comune au fost investite cu dreptul de instanță tutelare, urmează că în viitor comunele în cauzele tutelare nu vor putea da nici o hotărâre în merit, căci conf. art. 171 din L. T. comunele procedează numai la executarea deciziunilor autorității tutelare, fiind de altfel încontinuu sub autoritatea și supravegherea judecătoriei respective, deci tribunalele nu vor avea nici o cauză de rezolvit în apel (art. 307 al. 4 din L. U.).

Având în vedere că jurisconsulții sedriilor orfanale au împlinit un rol important în reprezentarea și apărarea intereselor judiciare ale orfanilor și celor puși sub curatelă, pentru aceasta ar fi necesar ca în viitor funcțiunea lor să fie împlinită de către avocații de Stat.

Tot asemenea e de cerut ca atribuțiunea specificată în art. 173 L. T. să fie dată în competență secțiunilor speciale ale tribunalelor, deoarece în speță comisiunea administrativă a hotărât ca for întâi, iar atribuțiunea acesteia a fost desființată numai ca for apelativ conf. art. 307 al. 6 din L. U.

II

Pe lângă cele predate, autoritatea tutelare are un rol important și o chemare nobilă în administrarea fondurilor cari aparțin orfanilor și celor puși sub curatelă.

Dacă este un interes eminent ca orfanii să devină membrii folositori ai patriei, atunci tot atât este de dorit ca banii și averea lor să fie fructificate în limitele unei economizări corecte.

Cu precauțiune și cu grije trebuie să ajungem în fructificarea banilor nu numai la un rezultat mulțumitor ci și la un fapt prin care s'ar constata că legea nu este o literă moartă ci este o realitate vie.

În ce privește administrarea și fructificarea capitalurilor tutelare să stabilim ca bază următoarele principii :

a. Banii vor fi administrați în casieria tutelare de către secția specială a tribunalului și prin sistemul cumulativ.

b. În acest scop, Ministerul de Justiție va da un regulament ținând seamă și de necesitățile vieții economiei naționale.

c. Cererile de credit vor fi rezolvate de secția specială în completul compus din doi judecători (art. 20 al. 6 L. U.).

d. Pentru banii dați în împrumut sunt răspunzători : în primul rând membrii secției speciale cari au votat creditul, în al doilea rând fondul de rezervă al casieriei tutelare și în al treilea rând Statul.

III

În cele predate de mai sus am încercat a rezuma pe scurt agendele secțiilor speciale dela tribunale.

Din cele expuse rezultă că atribuțiunile secțiilor speciale sunt foarte variate a căror judecare și rezolvare este o necesitate națională.

Căci să nu scăpăm din vedere destinația și compunerea secțiilor speciale cari trebuiesc să funcționeze în spiritul legii XX din anul 1877, în așa fel ca orfanii și cei puși sub curatelă să aibă un sprijin, un îndreptător și un supraveghetor prin dânsa, iar orfanii să fie ajutați ca cu timpul să devină membrii folositori ai patriei.

Toată speranța noastră de a produce succesul dorit este dependentă de conducerea secției speciale.

Cu durere vedem însă că conf. art. 7 al. 5 din L. U. secția specială nu va avea un președinte stabil, ci va fi prezidată de judecătorul delegat cel mai vechiu în grad.

Având în vedere cele specificate mai sus, este ușor de înțeles că secția specială în urma schimbărilor anuale a conducătorului ei va deveni cu timpul secția cea mai încărcată, căci judecătorul delegat și însărcinat cu prezidarea secțiunii poate să fie un bun jurist, un judecător conștiincios și muncitor, însă pe lângă această calitate, în primul rând trebuie să fie un conducător înțelept, un președinte stabil, care să nu privească împlinirea misiunii sale prin repartizarea agendelor și prin rezolvarea cauzelor, ci prin

rezultatele care derivă dintr'o muncă asiduă și îndelungată. Până când în celelalte secțiuni, în urma procedurii accelerate, cauzele se pot termina într'un timp scurt, până atunci la secțiunea specială, chiar prin destinația ei specială, unele cauze vor avea o durată lungă de evidență, de supraveghere și de administrare.

Pentru aceasta este foarte importantă ca secțiunea specială să aibă în fruntea ei un președinte stabil, pentru ca să îndeplinească sub conducerea acestuia chemarea înaltă, care este depusă în legea tutelară.

Să nu căutăm că vom avea cu un demnitar mai mult, ori mai puțin, ci să asigurăm prosperarea unei instituțiuni, care prin activitatea sa să producă pentru patrie din tabăra orfanilor numai cetățeni fideli, buni, muncitori și morali, căci nu trebuie să uităm că, copiii părăsiți sunt elementele mai periculoase pentru societate, și din acest punct de vedere protecția lor—in cadrele asigurate—este un interes de Stat.

CAROL NESSELRODE

Judecător la Tribunalul Oradea-Mare

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 24 Februarie 1925

Președinția d-ului Gh. V. Buzdugan, Prim-Președinte

S. Mamut cu Menan A. Hagi Veli

VÂNZARE. — PACT DE RĂSCUMPĂRARE. — EXERCITAREA LUI. — REZOLUȚIUNEA VÂNZĂRII INDEPENDENȚĂ DE PLATA SUMELOR DE BANI DATORITE CUMPĂRĂTORULUI. — DREPTUL DE RETENȚIE AL CUMPĂRĂTORULUI. — ART. 1371, 1372, 1375 ȘI 1377 C. CIVIL.

Facultatea de răscumpărare pe care și-o rezervă vânzătorul într'un contract de vânzare, este o adevărată condiție rezolutorie, care se consideră ca îndeplinită, din momentul în care vânzătorul declară că voește să uzeze de dreptul său și că se va supune obligațiilor legale, fără să aibă și obligațiunea de a face chiar în termenul convenit pentru răscumpărare, restituirea efectivă a prețului vânzării și a celorlalte cheltuieli prevăzute de art. 1377 c. civil, rămânând numai ca reintrarea sa în posesiunea bunului vândut să aibă loc după plata sumelor datorite cumpărătorului.

No. 101. — Respins după divergență recursul făcut de către S. Mamut contra deciziei cu No. 112/923 a Trib. Constanța în proces cu Menan A. Hagi Veli.

S'au ascuțat d-nii avocați Asnavorian pentru recurent și Traian Dumitriu-Șoimu pentru intimat.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare: „Violarea art. 1373 și 1377 din codul civil, exces de putere și violarea

art. 3, 4, 5, 6 și 16 din legea autorizând luarea de măsuri excepționale din 23 Septembrie 1914, cu modificările din 25 Decembrie 1916 și a decretului-lege din 17 Noiembrie 1916 art. unic și a decretelor-lege No. 1528 din 9 Aprilie 1920 cu modificările din 9 Mai 1920; greșită interpretare și exces de putere”.

Având în vedere că se constată din decizia supusă recursului că prin act autentic și transcris la No. 3204 din 2 Noiembrie 1913, Tefie Hagi Omer vinde lui Menon Abdul Veli 20 hectare pământ de cultură și luat în comuna Mustafaci din județul Constanța cu preț de 6000 lei, cu dreptul de răscumpărare în termen de trei ani, adică până la 2 Noiembrie 1916; că prin actul autentic și transcris la No. 2255 din 16 Iunie 1925, același vânzător vinde același imobil lui Sevechi Mamut și Tasim Mamut, cu prețul 16.000 lei luânduși obligațiunea de a restitui primului cumpărător prețul de 6000 lei conform pactului de răscumpărare cu primul cumpărător; că tot în ziua de 16 Iunie 1921, vânzătorul notifică prin portărei primului cumpărător să se prezinte în ziua de 20 Iunie la Corpul portăreilor ca să-și primească prețul, iar la 25 Iunie se dresează de portărei procesul-verbal prin care se constată că Menan Abdul Veli nu a răspuns notificărei ce i s'a făcut, că vânzătorul a consemnat prețul la dispozițiunea sa, sub recipisa Administrației financiare, reținută la Corpul portăreilor;

Că, Menan Abdul Veli, care între timp ceruse investirea cu formula executorie a actului său din 2 Noiembrie 1913, a cerut și obținut punerea sa în posesiunea pământului, efectuată de portărei prin procesul-verbal din 13 Septembrie 1921, iar la această punere în posesie Sevechi Mamut și Tasim Mamut introduc contestațiune, pe motiv că vânzarea dela 2 Noiembrie 1913 a fost rezolvată prin exercițiul dreptului de răscumpărare de către vânzător; că această contestațiune a fost respinsă ca nefondată atât de Tribunalul Constanța prin sentința No. 2/9/22, cât și de Curtea de Apel din Constanța, prin deciziunea atacată cu recursul de față;

Că, pentru a decide că vânzarea din 2 Noiembrie 1913 nu a fost rezolvată, Curtea de Apel declară că vânzătorul nu și-a manifestat dorința de a uza de facultatea de răscumpărare, decât în Iunie 1921, adică după data de 7 Aprilie 1920, când încetase a mai fi în vigoare decretul-lege Nr. 3104/916 pentru suspendarea termenelor în materie judecătorească; că vânzătorul nu poate beneficia de moratoriul reînființat pentru Dobrogea prin decretul-lege Nr. 1528 din 1920 și ridicat prin jurnalul Consiliului de miniștri Nr. 2260 din Septembrie 1921, deoarece termenul stipulat de vânzător pentru exercițiul dreptului de răscumpărare nu este termen de plată, vânzătorul neavând decât să declare că voește să uzeze de dreptul de răscumpărare, fără să facă tot atunci nici o plată;

Considerând că recurenții Sevechi Mamut și Tasim Mamut susțin, prin recursul lor, că vânzătorul a exercitat dreptul de răscumpărare în Iunie 1921, deoarece la această dată Dobrogea se află sub regimul moratoriului reînființat pentru această parte a țării prin decretul Nr. 1528/920 și dacă vânzătorul eră în

termen să facă plata prețului, prin aceasta chiar eră în termen să-și exercite și dreptul de răscumpărare care ar fi subordonat condițiunei plăței imediate a prețului: că, Curtea de Apel judecând că declarațiunea de răscumpărare a vânzătorului și plata prețului sunt operațiuni distincte și că declarațiunea vânzătorului, chiar neînsoțită de plată sau de oferte reale, este suficientă pentru a face să opereze condițiunea rezolutorie, prin acest mod de a judeca a interpretat greșit și a violat dispozițiunile art. 1371 și urm. din codul civil;

Considerând că facultatea de răscumpărare pe care și-o rezervă vânzătorul într'un contract de vânzare, este o adevărată condițiune rezolutorie care se consideră ca îndeplinită din momentul în care vânzătorul decază că voiește să uzeze de dreptul său, și că se va supune obligațiunilor legale;

Considerând că, în adevăr, din nici o dispozițiune de lege nu rezultă că vânzătorul ar avea obligațiunea de a face în chiar termenul convenit pentru răscumpărare, restituirea efectivă a prețului vânzării și a celorlalte cheltueli prevăzute de art. 1377 cod. civil, cum sunt cele pentru îmbunătățirile aduse imobilului și a căror lichidare nu s'ar putea face în chiar termenul convenit pentru răscumpărare; că, de aceea, tocmai, cum și pentru a se înlătura controversa existentă asupra acestei chestiuni în sistemul legislației franceze, legiuitorul nostru a introdus în textul art. 1375 o formulă deosebită semnificativă declarând pe cumpărător proprietar irevocabil, dacă vânzătorul în termenul precis, nu începe a exercita dreptul său de răscumpărare, ceea ce înseamnă evident că dacă vânzătorul a început în termen util exercițiul facultății aale prin manifestarea voinței de răscumpărare, — dreptul său este conservat, urmând ca ulterior dânsul să desăvârșească valorificarea dreptului său, prin îndeplinirea condițiunei suspensive de care depinde rezoluțiunea vânzării, adică plătiind sumele datorite cumpărătorului și după care numai legea autoriză reintrarea sa în posesiunea bunului vândut.

Că, această interpretare se confirmă și pe dispozițiunile art. 1377 cod. civil dupe care vânzătorul nu poate intra în posesiune de cât după cea îndeplinit obligațiunile legale, ceea ce implică că până la plata efectivă a prețului și celorlalte cheltueli, cumpărătorul are un drept de retențiune pentru garantarea creanței sale în restituirea prețului și a cheltuelilor; că un atare drept de retențiune nu s'ar putea sprijini însă pe nici o rațiune și nu ar avea nici o utilitate pentru cumpărător, dacă ar fi adevărat că prin simpla neplată în termen vânzătorul ar fi decăzut din dreptul său, deoarece, în acest caz, cumpărătorul neavând nici o creanță contra vânzătorului, nu are nici interesul de a fi garantat prin retențiunea imobilului;

Că, prin urmare, Curtea de Apel a dat o bună interpretare dispozițiunilor art. 1371 și urm. cod. civil când a decis că simpla declarațiune a vânzătorului că voiește să uzeze de dreptul de răscumpărare însoțită de recunoașterea îndatoriilor ce are de îndeplinit face să opereze rezoluțiunea vânzării în sensul arătat și deci motivul de căsare nu este fondat;

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I.

Audiența de la 29 Mai 1925

Președenția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Tasia și Ion Costin zis Dumitru cu Natalia Tătăruș

ACȚIUNE ÎN REVÎNDESCARE.— DACĂ POATE FI SUSTINUTĂ ÎN A DOUA INSTANȚĂ CA ACȚIUNE ÎN PARTAJ.—ART. 327 PR. CIV.

Când la prima instanță s'a intentat o acțiune în revendicare, nu mai poate fi transformată în apel, în petițiune de creditate, sau acțiune în partaj, de oare ce potrivit art. 327 al. 2 pr. civ. în apel nu se poate schimba nici cauza, nici obiectul pricinii.

No. 93.—Admis apelul făcut de Tasia Ion Costin zis Dumitru și Ion Costin zis Dumitru contra sentinței civile No. 66/922 a Trib. Fălciu în proces cu Natalia Tătăruși fostă Alexa și Russu Tătăruși.

S'au ascultat d-nii avocați V. Roban pentru apelanți și Șt. Georgescu pentru intimăți.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Tasia Ion Costin zis Dumitru și I. Costin zis Dumitru, acesta personal și ca soț pentru autorizare, contra sentinței civile No. 66 din 28 Martie 1922 a Tribunalului Fălciu.

Având în vedere susținerile părților și concluziunile D-lui Procuror de secție;

Având în vedere că din actele din dosar se constată că la prima instanță Natalia Hristache Alexa, în calitate de tutrice legală a fiului său Petrache Hr. Alexa, chiamă în judecată pe Tasia Ion Costin zis Dumitru și pe Ion Costin zis Dumitru, acesta personal și ca soț pentru autorizare, pentru revendicarea suprafeței de pământ de 9 Hectare 52 arii și 40 c. arii, situată pe teritoriul satului Saratu, com. Stălinești, jud. Fălciu și cu megieșile arătate în dispozițiunea sentinței apelate.

Că, reclamanta dovedind înaintea primei instanțe că pământul în litigiu este vechea proprietate a lui Mitiu Alexe, la moartea căruia a fost atribuit prin actul de partaj voluntar autentificat de Tribunalul Fălciu, sub No. 768 din 30 Noembrie 1913, fiului acestuia Hristache M. Alexa; că murind Hristache M. Alexa, pământul se cuvine fiului său minor, anume Petrache H. Alexa, născut din căsătoria cu reclamanta; că totuși pământul acesta se stăpânește de apelanții Tasia I. Costin și Ion Costin, păriți la prima instanță, unde nu s'au prezentat spre a face vre-o opunere; pentru aceste motive, prima instanță a admis acțiunea în revendicare a reclamantei Natalia Hristache Alexa, în calitate de tutoare legală a fiului său Petrache H. Alexa, socotind ca dovedite susținerile ei că minorul are dreptul exclusiv de proprietate asupra terenului în litigiu, care se stăpânește fără de nici un drept de păriți Tasia I. Costin zis Dumitru și Ion Costin zis Dumitru.

Având în vedere că păriții Casia I. Costin zis Dumitru și Ion Costin zis Dumitru făcând apel, au dovedit în a doua instanță, cu acte, extracte din registrele de stare civilă, și depuneri de martori, că ei au cumpărat pământul în litigiu de la Meria

Mitrache Grigoriu, cu actul autentificat de Tribunalul Fălciu la No. 484, din 1 Martie 1920, care la rândul ei îl avea cumpărat de la Petra Gr. Grigoriu, cu actul autentificat de Tribunalul Fălciu la No. 586 din 15 Iulie 1919, aceasta fiind și ea copil legitim — și deci cu drept de moștenire — a lui Hristache Mitru Alexa din prima lui căsătorie cu Ioana Harmagea.

Văzând că față cu dovezile administrate de părți, reclamanta cere a i se recunoaște minorului Petrache Hr. Alexa, măcar un drept indiviz de coproprietate asupra pământului în litigiu;

Având în vedere că față cu această situație de fapt, acțiunea în revendicare nu poate fi primită în cazul de față, de oarece reclamanta nu stabilește dreptul exclusiv de proprietate al minorului Petrache Hr. Alexa asupra terenului în litigiu, întrucât din potrivă părții au dovedit că stăpănesc acest pământ pe baza unor acte translativ de proprietate, a căror origină vine de la Petra Gr. Grigoriu, comoștenitoare indiviză cu minorul Petrache H. Alexa, asupra averii tatălui lor Hristache Mitru Alexa;

Având în vedere că reclamantii Natalia Tătaruși, foastă Alexa, și soțul său-actual Rusu Tătaruși, tutorii minorului Petru H. Alexa, cer în subsidiar să se recunoască în apel dreptul de proprietate indiviz al minorului Petrache H. Alexa, asupra pământului în litigiu.

Având în vedere că această cerere nu poate fi admisă, întrucât pe de-o parte se opun dispozițiile art. 327 al. 2 pr. civ., care nu permite a se schimba în apel nici cauza, nici obiectul pricinii, ceea ce s'ar întâmpla atunci când o acțiune în revendicare de la prima instanță s'ar transforma în petițiune de ereditate, sau acțiune în partaj, la a doua instanță.

Văzând pe de altă parte, că chiar dacă am trece peste acest obstacol de formă, în drept și în fapt există imposibilitate de a pronunța a deciziune în sensul cerut de reclamantă, întrucât pentru a hotărî asupra soartei vânzării suprafeței de pământ în litigiu, — care s'a vândut în mod determinat de către Petra Gr. Grigoriu, unul din copiii lui Hristache M. Alexa, — trebuie a se cunoaște mai întâi dacă acel teren a căzut în total sau în parte în lotul convenit Petrei Gr. Grigoriu, cu prilejul partajului averii lui Hristache M. Alexa. Ori, partajul averii acestuia nu s'a efectuat încă și nici nu se poate face de cât între moștenitorii săi legitimi, minorul Petrache H. Alexa și Petra Gr. Grigoriu, iar aceasta din urmă nu este parte litigantă în proces și nici nu se dovedește că părții Tasia Ion Costin și Ion Constin să fi cumpărat în întregime drepturile de succesiune a Petrei Gr. Grigoriu în averea tatălui ei Hr. Alexa, căci prin cele două acte de vânzare succesive, indicate mai sus, s'a vândut pământul în litigiu ca bun anume determinat.

Că dar, apelul de față este în totul întemeiat și deci urmează a se admite, reformându-se sentința atacată și respingându-se acțiunea de la prima instanță.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Eugen Petit, admite apelul făcut de Tasia Ion Costin, zis Dumitriu, și Ion Costin zis Dumitriu.

Semnați: *D. Valanschi, E. Petit, M. Trandafirescu*

TRIBUNALUL ILFOV, S. IV

Audiența de la 2 Iunie 1925

Președenția D-lui Siliu Rădulescu,

Maria Locusteanu cu Elena D. Cuțitaru

SUGESTIUNE ȘI CAPTAȚIUNE.— DACĂ ȘI CÂND POT PRODUCE ANULAREA UNUI TESTAMENT.— DOL.— ART. 948, 953 ȘI 960 C. CIV.

SUGESTIUNE ȘI CAPTAȚIUNE.—TESTATOR.—SLĂBICIUNEA FACULTĂȚILOR MENTALE.— VÂRSTA ÎNAINȚATĂ.— MANOPERE DOLOATIVE.— DURATA LOR.— ART. 948, 953 ȘI 960 C. CIVIL.

1) Pentru ca sugestiunea și captațiunea, cari nu sunt alt-ceva de cât o ramură a dolului, să poată provoca anularea unui testament, trebuie ca ele să fie exercitate prin uneltiri viclene sau alte machinațiuni, fără de cari testatorul nu ar fi consimțit să dispună așa cum a dispus prin testament.

2) Vârsta înaintată a testatorului, boala lui ori cât de gravă ar fi fost, slăbiciunea minții, afecțiunea pentru persoana în favoarea căreia a testat, ori cât de exagerată ar părea, sau ura împotriva acelor pe cari i-a înlăturat de la succesiune, nu constituie prin ele însăși motive cari să determine anularea testamentului, ci formează numai prezumțiuni că voința testatorului ar fi putut mai ușor fi influențată dacă s'ar fi exercitat asupra acestuia, machinațiuni viclene; ast-fel că dovada acestor manopere și a modului cum au fost exercitate asupra voinței testatorului trebuie în prealabil făcută pentru a se putea cere apoi în asemenea condițiuni anularea testamentului.

No. 817.—Respinsă ca nefundată acțiunea introdusă de Maria Locusteanu cu petiția înregistrată la No. 3012/920 în proces cu Elena Cuțitaru.

S'au ascultat d-nii avocați Virgil Arion și Titel Petrescu pentru reclamantă, iar pentru pârâta d-nii avocați Mărculescu și Atanasiu.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de față intentată de către Maria Locusteanu cu petiția înregistrată la No. 3012 din 1920 împotriva Elenei Petrov, zisă Elena Petrescu, și prin care reclamanta cere să se anuleze testamentul autent. de Trib. Not. la No. 2263 din 1920 prin care decedata Maria Obedenaru a instituit pe pârâta ca legatară universală asupra întregii sale averi.

Având în vedere că în timpul procesului pârâta căsătorindu-se cu D-tru Cuțitaru, Trib. prin jurnalul cu No. 2588 din 1920 a dispus

să se citeze în cauză pârâta sub numele de Elena Cuțitaru cum și soțul său D-tru Cuțitaru.

Având în vedere că, la data de 11 Septembrie 1922, a intervenit în acest proces cu petiția înregistrată la No. 21863 și Aristia Georgescu, a cărei cerere însă fiind anulată ca netimbrată prin jurnalul cu No. 5908 din 19 Aprilie 1923, nu mai poate face astăzi obiectul desbaterilor.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că, reclamanta își intemeiază în prim rând cererea de anulare susținând că semnătura testatoarei depe testament fiind complet ilizibilă, trebuia să se procedă ca în cazurile prevăzute de art. 863 c. civ. și să se facă mențiune în procesul-verbal de autentificare că testatoarea nu a putut semna.

Având în vedere că Tribunalul examinând testamentul care face obiectul acestui litigiu constată în fapt că, contrariu susținerilor reclamantei, semnătura testatoarei este destul de citeată, astfel că dispozițiunile art. 863 c. civ. nu pot să aibă nici o aplicare în speță; și deci acest prim motiv invocat de reclamantă spre a cere anularea testamentului urmează să fie înlăturat.

Având în vedere că, în al II-lea rând, reclamanta își motivează cererea de anulare pe faptul că testamentul nu este expresiunea voinței libere a testatoarei, că este rezultatul sugestiunii și captațiunii ce au fost exercitate asupra ei de către pârâtă și persoanele din anturajul ei.

Considerând că, în drept, pentru ca sugestiunea și captațiunea cari nu sunt alt ceva de cât o ramură a dolului să poată provoca anularea testamentului trebuie ca ele să fie exercitate prin uneltiri viclene sau alte machinațiuni fără de cari testatorul nu ar fi consimțit să dispue așa cum a dispus prin testament.

Considerând că, de asemenea, vârsta înaintată a celui ce testează, boala lui ori cât de gravă ar fi fost, slăbiciunea minții, afecțiunea pentru persoana în favoarea căreia testează, ori cât de exagerate ar părea, sau ura împotriva persoanelor, pe care le înlătură dela succesiune, nu constituie prin ele însăși motive de anularea testamentului, ci formează numai prezumțiuni că voința testatorului a putut fi mai ușor influențată prin manoperile dolosive întrebuintate; astfel că pentru a putea fi anulat un testament în aceste considerațiuni trebuie mai întâi arătate și dovedite cari au fost acele machinațiuni, în ce au constat și cum au fost ele exercitate asupra persoanei testatorului.

Având în vedere că, astfel stabilite principiile de drept cari guvernează în această materie, tribunalul urmează a examina acum în fapt dacă din depunerile martorilor cari s'au audiat în cauză, rezultă că într'adevăr pârâta și cele lalte persoane din anturajul ei prin sugestiune

și captație exercitate cu manopere viclene, au făcut ca defuncta Maria Obedenaru să consimtă a testa întreaga sa avere în favoarea ei.

Având în vedere că, în acest scop, trebuiesc cercetate mai întâiu depoziția fiecărui martor în parte din cei propuși de reclamantă.

Astfel D-tru Florian deși arată că Maria Obedenaru, nu era tocmai în mințile ei și că ar fi murit nebună, însă aceste fapte nu numai că sunt contrazise prin faptul judecătorului, de a primi să autentifice actul, ceea ce nu ar fi putut avea loc, dacă defuncta nu ar fi fost în mințile ei, — cum zice martorul — dar încă slăbiciunea minții după cum s'a arătat mai sus, nu poate produce anularea testamentului dacă nu se dovedește că s'a profitat de acea slăbiciune pentru a se putea exercita mai ușor machinațiunile viclene.

Martorul D-rul Mirea, după ce spune la început că testatoarea era o femeie bătrână neputincioasă, cu simțurile reduse, într'o stare completă de decădere intelectuală întrucât nu și mai dădea seama de nimic, se contrazice în urmă când arată că a tratat cu aceasta vânzarea caselor.

De asemenea se contrazice zice când, după ce spune că totul depindea de voința D-nei Petrescu (astăzi Cuțitaru), povestește mai apoi că defuncta voină a scrie o scrisoare a cerut pârâtei toc și cerneală și văzând că aceasta nu caută să o servească a protestat pe un ton răstit că nu înțelege să pue stăpânire pe voința ei, ceea ce denotă energie și stăpânire de sine.

Din depoziția martorului Grecescu, care aducea defunctei venitul capitalului lăsat ca nudă proprietate Academiei de defunctul ei sot, rezultă iarăși numai că contestatoarea era bătrână, bolnavă și slăbită.

Nimic mai mult nu rezultă nici din depoziția D-lui Constantinescu și dacă acesta mai adaugă că defuncta a fost rău tratată și rău îngrijită, după cum spune și martorul Florian, aceste fapte erau tocmai de natură să înstrăineze afecțiunea testatoarei, iar nici de cum să faciliteze manoperile dolosive ale pârâtei ca să câștige conștiința defunctei în favoarea sa.

Iar declarația cu care acest martor își termină depunerea sa, că bătrâna era în mod absolut incapabilă de a-și exprima voința primește o puternică desmintire prin constatarea contrară a judecătorului, care a autentificat testamentul.

Deasemenea și din examinarea depozițiilor celor l'alți martori Ilata Sabarezi, Aurelia Florian, Ghiță Crădiuiescu, Ernest Obedenaru, se vede că toți aceștia caută să înfățișeze pe testatoarea ca dementă, ori demența nu numai că e contrazisă după cum s'a arătat mai sus prin procesul-verbal de autentificare, ea încă nu mai poate potrivit art. 449 c. civ. de a fi invocată spre a produce anularea unui act după moartea persoanei care l-a făcut, dacă interdicțiunea a-

cele persoane nu a fost cel puțin cerută înaintea morții, afară numai de cazul când demența ar rezulta din însuși actul ce se atacă, ceea ce nu e în speță.

Având în vedere că deci din complexul depunerilor acestor martori nu rezultă nimic precis care să evedențieze Tribunalului care anume manopere dolosive, ce fapte de sugestione și captațiune au fost întrebuințate de pârâta sau de alții în folosul ei, pentru a pune stăpânire pe voința testatoarei și a o determina să consimtă a-i lăsa întreaga avere.

Având în vedere că, dacă reclamanta prin martorii pe cari i-a propus nu a putut dovedi că pârâta prin manopere dolosive, prin sugestione și captațiune ar fi stăpânit voința testatoarei ademenind-o să consimtă a testa în favoarea ei, pârâta însă prin martorii pe cari i-a propus și cari au fost audiați de Tribunal a dovedit că a fost încă de mică copilă crescută de testatoare, că era considerată de aceasta ca fata ei și că spunea întotdeauna că-i va lăsa ei averea, ceea ce este foarte natural, dat fiind afecțiunea ce se poate naște în sufletul unei femei văduve și mai în etate pentru o copilă pe care o are lângă dânsa, o crește și cu care împreună își trăește zilele (a se vedea depozitia martorilor Pauleta Buiculescu, Ana Vasilescu, Ecaterina Theodosiu). Tot din depozitiile acestor martori rezultă că pârâta nici odată nu a oprit pe nimeni ca să vie să viziteze pe testatoarea, de altfel, nici reclamanta nu a putut dovedi contrariu, ceea ce exclude cu totul posibilitatea ca să se nască prezumții că prin sequestrare defuncta a fost împiedicată de a avea altă voință decât aceea a pârâtei.

Având în vedere că, dacă se examinează depozitia martorilor Adolf Franch, care a fost medicul curant al defunctei se vede cum acesta arată: că Maria Obedenaru a fost lucidă până aproape în ultimele momente când a intrat în agonie; că chiar dacă cu câteva zile înainte din cauza boalei de care suferea, pneomonie gripală, căzuse în somnolență, răspundea însă clar, la întrebări; că în mai multe rânduri i-a spus că e hotrâtă să îngrijească de fata aceasta (pârâta de astăzi Elena Cuțitaru), pe care o considera ca pe o nepoată, și să-i lase averea.

Deasemenea căpitanul Marinescu Teodor, fiind audiat ca martor, arată că a stat cu chirie într'una din camerele casei în care locuia defuncta Maria Obedenaru, pe care cunoscând-o i-a făcut impresia că este o femeie în toată firea.

Martorul mai adaogă că Maria Obedenaru i-a povestit cum a crescut pe pârâta de mică copilă și că o socotește ca pe un copil al său, iar dupe ce a făcut testamentul în favoarea pârâtei i-a spus aceasta fără nici un înconjur.

Având în vedere că din tot acest examen al depunerilor martorilor, tribunalul își face convingerea că testamentul defunctei Maria Obedenaru, departe de a fi rezultatul

manoperelor dolosive, cari s'ar fi exercitat de pârâta și de alții în folosul ei, așa după cum pretinde reclamanta, din contră a fost conceput de testatoare în deplină luciditate a minții, liberă pe voința sa, care i-a dictat să testeze, cum era și natural, în favoarea aceleia pe care o crescuse de mică copilă, pe care o avea tot timpul lângă dânsa, pe care o considera ca pe un copil al său și pentru care avea toată afecțiunea, sentiment care nu poate întru nimic vicia consimțământul, atât timp cât nu se face dovada că a fost câștigat prin uneltiri viclene.

Că astfel fiind, acțiunea reclamantei, este cu desăvârșire nefondată și urmează a fi respinsă.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată, Tribunalul fixează la suma de lei 1000.

Pentru aceste motive, respinge ca nefondată acțiunea.

Semnat: *Siliu Rădulescu.*

RECENZII

Procedura accelerată din 19 Mai 1925, adnotată de Em. Dan. (Editura librăriei Socec & Co. soc. anonimă).

După netăgăduitul folos pe care d-l Dan l-a adus juristilor, magistrați și avocați, cu lucrarea sa „Codul de procedură adnotat“, întocmită în condițiuni excelente, pentru a fi ușor consultată în practica judecătorească, acum în urma legii din 19 Mai 1925, privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială pentru înlesnirea și accelerarea judecăților, publică o tot atât de excelentă și utilă lucrare „Procedura accelerată“.

Această nouă lucrare a d-lui Em. Dan, cuprinde în primul rând, pentru o mai repede consultare, textul legii în întregime.

Urmează apoi din nou textul legii, fie care articol fiind însă separat însoțit de trimiteri la textele asemănătoare din procedurile respective, precum și de expunerea de motive, de rapoartele raporturilor Camerei și Senatului și de debateri parlamentare, cu rezumate referitoare la chestiunile cari interesează articolul respectiv; de asemenea observațiile autorului și jurisprudențele adaptabile noilor texte.

În cuprinsul acestei lucrări se găsește apoi în întregime: expunerea de motive, rapoartele raporturilor la Cameră și Senat, cum și debaterile parlamentare.

Un index alfabetic și câte-va exemple de formulare, cu care se termină această lucrare, contribuie a-i face întrebuințarea și mai utilă.

Ne îndeplinim cu plăcere datoria de a o recomanda cititorilor noștri, cu atât mai mult cu cât d-l Em. Dan care a luat parte la confecționarea acestei legi de procedură, a fost și raportorul ei în Cameră.

lucrare